

บทคัดย่อ

โครงการผลกระทบจากการประกอบอาชีพประมงต่อดอนหอยและแนวปะการัง เพื่อสร้างสำนึกร่วมของคนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูดอนหอยและแนวปะการัง ตำบลคันธุลี อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะที่ 1 สัญญาเลขที่ RDG55S0018 มีนายประเสริฐ ประสิทธิ์กุล เป็นหัวหน้าโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตชุมชน และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่หลากหลายบริเวณดอนหอย และแนวปะการังในพื้นที่อ่าวคันธุลี ทั้งในอดีตและปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาความสำคัญของดอนหอยและแนวปะการัง ต่อการประกอบอาชีพประมง รวมถึงการประกอบอาชีพประมงที่กระทบต่อดอนหอยและแนวปะการัง ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน 3) เพื่อหาแนวทางการจัดการดอนหอยและแนวปะการังในอ่าวคันธุลีอย่างเหมาะสม โดยมีโจทย์วิจัยว่า การประกอบอาชีพประมงส่งผลกระทบต่อดอนหอยและแนวปะการังอย่างไร และแนวทางในการจัดการดอนหอยและแนวปะการังให้มีความสมบูรณ์ควรเป็นอย่างไร

การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเข้ามาหนุนงานของกลุ่มชุมชนบ้านดวดปิดที่ผ่านมา จะเห็นว่ามีปัญหาอุปสรรคหลายประการที่ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งที่มีในพื้นที่นั้น ค่อนข้างรุนแรงจนไม่อาจจะดำเนินไปได้ แต่การการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ของทีมวิจัย โดยการเขียนหนังสือร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าก็ถือเป็นการกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหาจากภาครัฐมากยิ่งขึ้น โดยการส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาเฝ้าระวังพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถยับยั้งการกระทำผิดได้เป็นอย่างดี และทรัพยากรในพื้นที่ก็มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความเสี่ยง ในเรื่องความยั่งยืนที่จะเกิดขึ้นจากการช่วยเหลือของภาครัฐดังกล่าว เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของกำลังคน และงบประมาณในการดำเนินการ ถ้าความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของชุมชนมีน้อยปัญหาก็อาจเกิดขึ้นมาอีกในไม่ช้า

ทั้งนี้แม้ในแง่ของความร่วมมือจากชุมชนยังมีไม่มากเท่าที่ควร แต่ก็ทำให้ชุมชนได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนโดยเฉพาะนิเวศทางท้องทะเล รวมถึงความเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อความหลากหลายของทรัพยากรสัตว์น้ำ ได้ข้อมูลความสำคัญของดอนหอยและแนวปะการังที่มีต่อการประกอบอาชีพของชาวประมง ข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นฐานข้อมูลที่ต่องานหนึ่งเพื่อให้ชุมชนได้พิจารณาและนำไปปรับใช้กับการแก้ไขปัญหาภายในชุมชนได้